

GÉCZI JÁNOS

21 rovinj

8. nap (1993. július 24.): magnéziumoxid alkony és, 74 sor

*a szent kereszt-kapu után
praetor-palota az óváros kezdete
csiszatolt lépcsők
barna macskák
a grisia utcán fölfelé
taksálható a közeljövő
de a barokk mögött
nem tudni ki áll*

*fasor tengerizölden
márványlépcső bimbós repcevirág
a vékony combúak a harangtornyot járkák
susogják a látvány mindent megér
ahogy lobog a nyár
csehüvegbe hajló partvidék
tíz kilométerben
egyberedőzött százötven kilométer
látható
a harangkongások idején
szent euphemiától*

*a megroggyant kilépőn
fahordó barát
s egy mosolyba dermedt
néma apáca
kikének múltja egybenőtt
szellős loggia várakozik bennük
féldrágakő-fűzés
elsötétedő akrilminiatúr
félkiló antikolt filigrán
a jegelt ezerjófűtea
ércnél maradandóbb műve*

*északeről jönnek
csillaghullásra
közelednek a szürkületi meteorrajok
ha vízbe
ha machiába sistergőn csapódik
a láng a zuhanásba belehal
hogyan csinálják a magyarok*

meddig bírják
faggat a hölgy vetkezik
süt hold*segge
mint a korai basonlat
mint a korai magömlés

a tenger pupilláját
a rácsingű halászok
bárkáiokkal el sosem érik
ez nekik kékkagyló
líra olaszország
a szentképeken
esküvői kendőkkel integetnek
és
az ujjbegynyi szemeket
hűvös maradjon
a szőlőről grappába mártják

sírol egy szárny
nem tudok mit mondani
a sós könnyről a repülésről
te vízköpő oszlopszent
szorgos propellert adj nekik
miként a tengerre vonulókat
áldjad meg motorolajjal
hajócsavarral

akár a darudróttban
a csikorgás
füge érik
(bévül mint kiskamaszlány
sóvár rózsapinácskája)
benne a puffanás
ahogy majd egyszer földet ér

a tárgyak kemény fényhéja alatt
egy másik
lány héj van
fehér és filces
mint a keserű MgO
lángra kap ha alkony
és hozzányúlnek

9. nap (1993. július 25.): tizedik fény közzéfejtés, 62 sor

hónapot ázott
 kérgét lemarta
 bizmutzöldre pácolta a só
 bizzuszfonalakkal a kagylók befogták
 más uszadéknak évad is kell
 hogy könnyű legyen sárga és
 kiterjedése már-már térfogattalan
 vagy teljesen az
 amilyen a fából faragott angyaloknak

belőle kilökődött
 a síkgeometria mozgó biganypontja
 nem tapad hozzá se kép se mondat
 tudatvesztes
 mutatja a vízmagasságot
 napjárást ikrás halaknak fészket

ami part
 az mulékony dolog
 ciprustúke hárfája
 éneklő csuklóízületes kabócák
 mohos szívű kézen fogottak
 lomha sétája hullámdöngette mólón
 – semmi nincs ami az egészben

a víz megölhetetlen
 amit magával sodor az is
 legyen puffadt bolyázó
 vagy fúrja át benne a fekete tízest
 az ólomkukac
 a vízben fúrge axiómák

nem a föld
 a víz felett
 mutatják meg a szelek
 hogyan kell rajongani

a tizedik fény
 a mélységből tör fel
 ezért dadogva lépked az öböl szárnyán
 bővített mondatban szégyelli magát
 vizes a munkásruhája
 sókockákat hoz
 azzal jelöli útját
 belelóg bármibe
 ahol ott a tenger

minden órában lehet egy perc
 a napviharok rámutatnak
 nem tudja átbillenteni
 új oldalára az uszadékfát
 ilyenkor
 pentametert helyez a hátára
 a pentameternek nincs árnya
 akár a formalinos magzatoknak

a rönk pedig sír
 mert történetet adtak neki
 s foryt meg buborékos lábjegyzetet
 beleláthat a tanba
 belepillanthat a filozófiákba
 megnézheti magát az esztétikában
 válogathat az angyalokban
 kápolnáknak angyalszobraiban

az esély jön
 visszamászik
 régi oldalát az újra hagyja
 ötvenkilenchez az egy
 s nem háborítja a képzetet

10. nap (1993. július 26.): jódvörös, 57 sor

a tenger kutyája nem futkároz
 nem ugat
 nem szoptatja az utódait
 különös a színe
 leginkább bazalt és jódvörös
 alig lehetne eb
 mégis ő az aki örködik
 körbekerüli a parázsházakat
 beszimatol minden kitarató zsolozsmába
 ő a tengeri kutya
 amint babérfa a babérfa
 a félelem pedig félelem

minden szóban elfér egy szó
 talán az a csoda
 hogy önmaga
 szegfű is nő kinyílik illatozik
 van két cirmos szirma
 elhajlik a szélben
 amely neki fűj
 és szereti a részleteket

a tengeri kutya
 a tavasz sárga violáját kedveli
 olyankor közelebb kúszik a parthoz
 a sáfrányfüvek lidérclángját
 és a gránátalmák rekeszeiben
 miként izzik a gömb
 a tételes piros
 egyébként rendszeren a víz alatt él
 áttetsző szembéja csukva
 alszik
 vagy nézi szegfűszín
 hogy hízik a dagály
 sétálnak a parton fel-alá
 hordaléktól hordalékig
 vitatkozva a barátok
 raknak ikerát a bölcsőszájú halak
 vizsgálgatja annyira borszínű-e a tenger
 amennyire homérosz akarta

a rend nélküle is rend
 s ami szép az is
 vele mégis több és szilárdabb
 kószaság
 amely visszahelyez az egybe
 visszavisz oda ahonnan kitévedtél

a vízszegély mentén
 az éjszakánként fókalomha köveken
 arasszal vagy nyolccal a felszín alatt
 napra nap ott hever
 selyembundája fűrtjeit
 rojtozzák rendezik emelgetik
 az ólomvíz hullámok
 és türelemmel
 a halk moszatszálra sirálylábra is ügyelve
 justinianusra és a naviatikára
 türelemmel
 figyel s szemlél kitölt
 az élő és élettelen létre

11. nap (1993. július 27.): élet lenvers, 60 sor

hiába van délelőtt tizenegy
 ha az öbölben korahajnal és keél a nap
 nyílik az ajtó
 a klasszicista házat
 mindjárt lebontja az árapály

ide-oda
 mint a szívtévesztő
 csend a szavak labirintusában
 a vetési kazulán is
 reggeljét veszi az újkor
 nem tud a szövet mit kezdeni
 a magyar lenvirágok között
 a pomogránátos mintával
 saspáfrányos széllel
 a szigetszín ismeretlen neki
 a főpapi vállon

megadja a hangot az időszámításhoz
 egy kabóca
 – szabó lőrinc mediterrán tücske –
 majd beleolvad
 a spanyolgitár a harangkongásba

a v élet lenről hogyan lehet írni
 ha köréje állnak
 barmok a szénáskazalhoz
 barna vörös és hóka rendek
 felriadnak a lappantyúk
 letapossák a lentáblát
 s (n-el vagy n nélkül) a kakasmandikókat

a festmény öblében azóta hajnal van
 hogy elindult a vers
 és hajnal marad akkor is
 amikor véget ér
 kereten túl zuhog a verőfény
 éppen tizenegy
 delelőig már nem homorodnak a dolgok
 nem látszanak a gepárdfoltok
 a gepárdszemek
 a harag csóvái

ami pedig a vásznon van
 csupa porprémes rom
 az elhagyott tárgyakon
 átlábalnak varjútestű férfiak
 nincsenek tévszakok
 nem művelik kapával a kertet
 férges marad a fa gyümölcse
 bár terem
 kirágja a szőlőleveleket
 a ködkabátú peronoszpóra
 és a festmény foltjai arra nem valóak

árnyakként odarogytak
 a sziklakő alá a harangtoronyhoz
 a diófa sima ágahajlatához
 mint nagy szennyes rongyok
 a hibáink
 melyeket elfelejteni nem akarunk
 zúgnak benne nagy időink
 akár a torpedótestű
 tejcsíkos szenderek
 az éjjeli kénsárga lámpafényben

12. nap (1993. július 28.): a monoton sziget, 49 sor

annyira közel van hozzá
 hogy árnyéka sincs
 vagy ha van (éjszaka)
 akár a figyelő sirály
 szárnyát maga alá húzza
 neki azonban nem kell ügyeskedni
 azóta hogy ráadták a szent nevét
 majd maga lett a szent

kizárólag
 a fáira ügyel
 úgy ne járjon mint a Hét hajszál
 előbb a bozótja égett fel
 majd hét olajfáját emésztette el
 nincs rajta se kigyó
 se aranyakál
 hiába hazudják viharban a szelek
 annyit megélt
 hogy utálja a megszemélyesítéseket

tudja
 minden üveg kártékony
 a zöld üveg
 mert lelke van
 a színtelennél kártékonyabb
 átengedi a gondolatot
 a sűrű gonoszát visszatartva
 így aztán foglya a mitológia
 ennyit épp elég
 hogy megformálja magának az
 akinek erre van kedve
 akit nem húz beljebb a tenger
 tudja
 az egész népért

mennyivel kártékonyabb
 mint a magamért
 tudja
 katerína
 katerína
 addig él amíg istria
 ha hozzá tértek
 felneveli kőoroszlánjait
 nem érdekli velence
 nem hogy az esernyőfenyvek ravennában is állnak
 magas oltárja korfunak
 és szemközt a botanikusok kertje

monoton dallam
 a fény
 jádekőben
 helybenjárva
 a bátorság amelyben becsukódik az erő

13. nap (1993. július 29.): ötvenkilenc, 59 sor

kétségtelen
 negyedjére állapítom meg
 minden nap hozhat a víz valamit
 kigörget üres héjat hullát
 egy-két megőrölt mészkeődarabot
 nem tudnak beszélni
 az amit használnak nem nyelv
 még csak nem is makogás
 ennyi elég is lenne a költészetről
 csurran a méz és magyar
 nyír nyer nyúl nyár nyalni lehet
 kiteltek a fagyalttölcsérmeyi kisformák
 olvadnak a terasz sakkos kővén
 a táncterasza pedig nagy események helye
 ott ropognak a falak
 a bugyik
 a mérges hegyű dalok
 a hahoták
 kétségtelen a tárgyak burkait be lehet mászni
 a szavak kicsi légmellényeivel vizet járni
 és sastollakkal meghágni a levegőt
 de hogy igazán megtörténünk-e
 az nem ott dől el
 ha egyáltalán dűl
 valamerre ez az élet- s túlélétjátszma
 ha több vagyunk mint feledésre érett felsorolás

sűrű sörözés egy mamlasz tengerparton
 ahol az olajfák maguknak kiválasztották
 a pucér formát
 pedig nem ismerik kárpát-európát

holnap kétségtelen másik nappal
 a szóbábok kiállnak
 magukba gyúrni új másolatokat
 kicsit viccelnek
 csöppet tragédiáznak
 eltanulják a dadogós breaket
 kétségtelen holnapra készülgetnek
 szikkadnak a páráltan melegben
 visszaidézik a régi hajóutat
 amelyben meghatározható volt a hajó
 a vitorlából nem kopott ki a vitorla
 a part part
 a hullámokból nem gördült ki a hullám
 se pedig más vagy az áltestű hullám

kétségtelen
 szakfanderes meghatározások
 egy magas karcsú borzas ciprus
 kortyol a vassó-sárga vízből
 hajt egy-két ágat majd pihen
 fakul egy keveset majd élénkebbé válik
 belehallgat az alatta heverőkebe
 nézi hogyan falnak
 megérintetlen mégis szenvedélyes
 nyugodt ötvenkilenc

*

a móló márványpárkányán mentem
 a kutyám a vízbe esett
 nem szokott ilyen történni a kutyámmal
 hogy a móló párkányán velem
 hogy kisiklik alóla a márvány

14. nap (1993. július 30.): foncsorán borges vagy, 64 sor

a cukor mely gyümölcsé érett
 s veszti kámzsáját ahogy pirul a fán
 egy hang
 még egy
 idegöregtetik élém
 könnyűszerkezetű héjburok

amikor nincsenek atalantalepkék
a magyaltölgyben
kibomlott a nyár
kitört az adásszünet

szólni nem tud
de visszatükröz négy disztichont
az ötödik hexameter felénél megbicsaklik
hogy eltakarták a torzonborz gallyak a napot
szélmúltával tovább skandálja a fényt
hasára fekve
beszokol a misztikus avarba
elveszti kastélyát

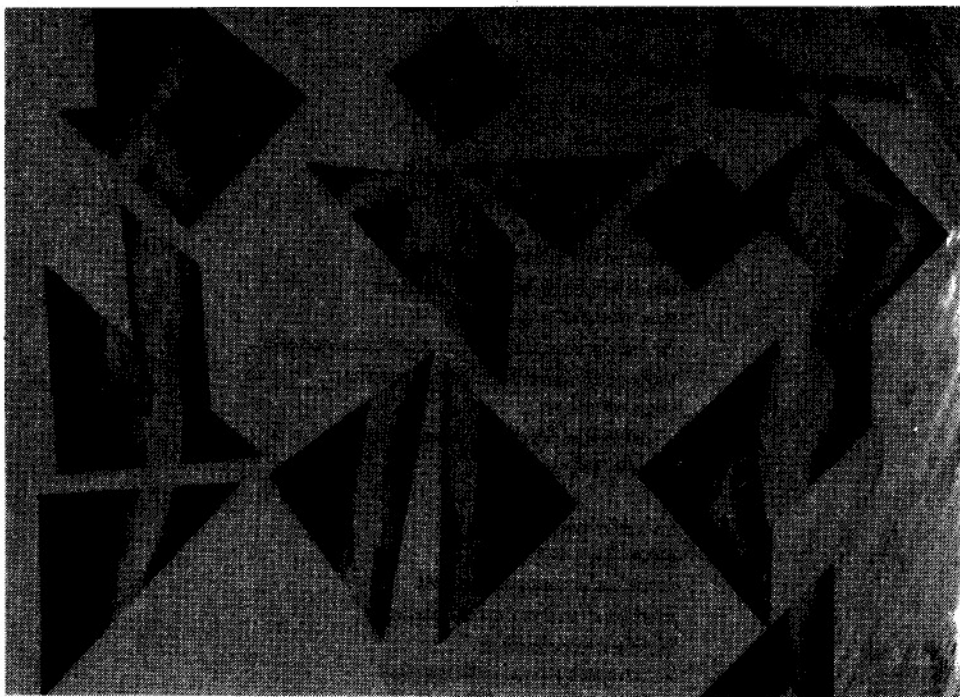
felhízott okker
öreg
tisztá tokaji
odátolva a terasz pereméig
vagy amikor lassan megérkezik
a félt és vágyott utazás

én
nem tudom
kimondani
és tudom hogy más sem tudja
egy szó amelyből a jelentés kihullt
végleg
nincs eldőlt kékárnyas visszhangja
nincs kénszagú kotyogás az alján
nem mozdul meg benne
ha kicsúszik alóla a rostos papírdarab semmi
vagy nem vált izzó feltételes módba
hogy ráhull
a szablyával levert mandarinvirág
és ebbe belepusztul

már könnyű
éppen hogy van teste
beszakad a szempillantástól
feloldja a halk és önfeledt kacagás
bármibe bezuhanhat
a szétrepedt római gránitszobor
vagy a palack tintakék nyakába
a bíbor tengeri sün haragos páncéljába
a rigófüttybe a fa alján

nyirkos szél
szalad
könnyezik a tenger
a párárt a só fényesíti
leszakad de észre sem veszi
halálát a rózsaaág
messzire tolódik
akár a tükör mérges foncsorán
borges vagy
a duzzadó vitorlájú kétárbcos

az ég lukain keresztül
szivornyáznak a csillagok
metaforát vizet holdárnyékot
locsogást a szellős ernyők alatt
a társaságban
cédrust a parti öbölmeredélyről
hajszín pillangóbábot

KÁROLYI ZSIGMOND: TANGRAM 1987.